

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Kern Aurél*

Cím: *Az operai válság*

Forrás: *Magyarország*

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Opera

Idő

"1924"

Személy

Az operai válság

Az Operaházat szanálni kell, vége a milliók és milliárdok tobzódásának. Jeremiás siralmait zengi néhány nap óta a magyar énekes művészet. Ez a művészet csodálatosan szép és harmónikus, amíg a nagy mesterek partitúráit szólaftatja meg, de azonnal éktelen disszonanciává torzul, amint megjelenik a józan üzleti ész s a csilligó koleratura, az olvadozó tenor, a zengő bariton anyagi ellenértékét rut számokba foglalja. Ezeknek a disszonanciáknak a vihara süvölt most végig az Andrássy-uti palotán. S mert ez egyszer a leszámolás egyetemes, mindenki érdekelve van, mindenki szolidáris, recseg-ropog az egész intézmény s a muzsika barátai már-már attól tartanak, hogy meg fog szünni az Operaház. Ennek az összeomlásnak nem szabad elkövetkeznie. A helyzet súlyos, de nem végzetes. Mert miről van szó? Arról, hogy a színházban visszaállítsák a háborúelőtti idők pénzügyi rendszerét és egyensúlyát. Amin az ország keresztül megy, azon keresztül kell mennie az Operának is.

Egy csomó művész, aki a szerencsés konjunkturák és az intéző faktorok engedékenysége és bőkezűsége folytán sokkal kevésbé érezte az utóbbi évek szörnyű súlyát, mint igen sok más társadalmi réteg, kénytelen átmenetileg lemondani arról a kivételes helyzetről, melyet a konjunktúra biztosított neki. Ha erre a művészek nem hajlandók, akkor ugy sinek közösség köztük és az ország között, mely eddig minden jóval elhalmozta őket. Ha önzésből szétrob-

bantják, amit maguk alkottak, akkor úgy sem volt erkölcsi és művészi tartalma az Opera eddigi munkájának. Akkor nem kár az Operáért. Művészet etika nélkül nincsen. De vajjon szabad-e ilyesmit föltennünk az Operaház művészeiről? Nem tartjuk őket a lemondás és önzetlenség ideális lovagjainak, de annyi bizonyos, hogy szeretik a mesteriségüket, szeretik a színházukat, s szükség esetén lemondani is tudnak, amikor az idehaza fölkinált kevés még mindig biztosabb, mint az a bizonytalan sok, amit ma a külföld csak igen kivételes esetekben kínál föl az idegenből jött művészeknek.

Kétségtelen, hogy történtek hibák, melyek a mai válságot fölidézték. Az elszigetelt budapesti Operaház már békében olyan gázsikat fizetett, melyek

sokszor nem állottak arányban az illető énekesek művészi értékével. Nehéz volt pótolni őket s ennek a színház keservesen megadta az árát. Mikor a háboru után az Opera minden este zsefülésig megtelt, az örvendező vezetőség fejedelmi bőkezűséggel kezdte honorálni tagjait. Infláció volt a kasszában és infláció a költségvetésben is. Mikor az országban senki sem takarékoskodott, az Operaház sem tartotta szükségesnek, hogy takarékoskodjék. Így történt azután, hogy egyik vezető sztár nemrég tulfellépésekkel, külön tiszteletdíjakkal és hasonlókkal együtt *nyolcvanmillió koronát* kapott egy hónapra. A harminc-negyven milliók napirenden voltak. S elvégre a fizetéseket egalizálni

(Köt. v. füz.) (Ol)

is kellett, nehogy kiáltó ellentétek keletkezzenek... Hisz az énekesnek többnyire nem az a fő, hogy ő mit kap, hanem az, hogy az ellenprimadonnának mi a fizetése. Elképzelhető, hogy a súlyos aranyparitás korában ezt a könnyű pénzügyi politikát folytatni nem lehetett.

Az Operaház, úgy halljuk, egymillió-százezer korona állami hozzájárulást kapott a jövő évadra. Nem sokkal kevesebbet, mint a békében, amikor egymillióháromszázezer korona volt a királyi és állami szubvenció együttvéve. A békebeli jövedelemből a színház mindenestre jobb fizetéseket adott, mint aminők a Wlassics báró által felajánlott maximális havi ezer aranykoronás fizetések. Akkor két- és három-ezer korona volt az elsőrendű tagok átlagos havi jövedelme. A mai szűkeklüségét a személyi tételekben bizonyára a dologi költségvetés drágasága teszi megokolttá. S talán az is, hogy az Opera jövedelmei — ami meglepő — még mindig nincsenek aranyparitáson. A pénzügyi jövedelem, 200 előadást számítva esti 54 millió maximális bevétellel, egy évre tízmilliárd és nyolcszázmillió, vagyis 600.000 aranykorona. Kevesebb, mint az Opera régi bevételi előirányzatai. Az Operaház új pénzügyminiszterei bizonyára reálisan esnálták meg számításaikat. A lényeg föltétlenül az, hogy az ország finansziális helyzetével arányos alapokra fektessék a színház költségeit. Mióta az Operaház fennáll, a józan és tárgyila-

gos kritika szakadatlanul hirdeti, hogy a magyar királyi Operaháznak nem fényűző, a világ nagy metropoliszaival versenyző intézménynek kell lennie,

hanem szerény, kiskeretű, művészi értékkel, érdekes műsorral, jól összetanult együttessel dolgozó színháznak. Ha a hozzáértő közvélemény ezt már annakidején hangsúlyozta, mennyivel helytállóbb ez a megállapítás ma, amikor oly szegények vagyunk, s az állam igazán csak a hallatlanul fontos kulturális érdeket szolgálja, mikor egymillió aranykoronát áldoz az Operaház céljaira.

A tárgyalások a szölistákkal, zenekarral s egyéb csoportos személyzettel még folynak. Hiszük, hogy az együttes újra összekerül s az Operaházat nem fenyegeti a bezárás vagy a bérbeadás veszedelme. A művészi program és művészi vezetés kérdéseivel lesz még alkalmunk foglalkozni. *Kern Aurél*